

HE 208/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kunnallisen eläkelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kunnallista eläkelakia esitetään muutettavaksi siten, että kunnallisen eläkelaitoksen Kevan toimitusjohtaja voitaisiin irtisanoa tai siirtää toisiin tehtäviin, jos hän on menettänyt valtuuskunnan luottamuksen. Lisäksi lakiin otettaisiin nimenomainen säännös, jonka perusteella toimitusjohtajan kanssa voitaisiin

tehdä johtajasopimus. Lakia ehdotetaan täsmennettäväksi myös siten, että valtuuskunnan erottaessa hallituksen uusi hallitus valitaisiin hallituksen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 NYKYTILA JA NYKYTILAN ARVIOINTI.....	3
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	3
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	3
4 ASIAN VALMISTELU	4
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	4
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	4
2 VOIMAANTULO.....	4
LAKIEHDOTUS	5
Laki kunnallisen eläkelain muuttamisesta.....	5
LIITE	6
RINNAKKAISTEKSTI.....	6
Laki kunnallisen eläkelain muuttamisesta.....	6

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja nykytilan arviointi

Kunnallisen eläkelaitoksen Kevan toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa hallituksen alaisena Kevan toimintaa. Toimitusjohtajan ottaa palvelukseen ja vapauttaa tehtävästään Kevan valtuuskunta. Kevan toimitusjohtaja on virkasuhteessa Kevaan ja häneen sovelletaan kunnallisesta viranhaltijasta annettua lakia (304/2003). Toimitusjohtajan irtisanomisperusteet määräytyvät kunnallisen viranhaltijalain mukaan. Kunnallisen viranhaltijalain 35 §:n mukaan viranhaltija voidaan irtisanoa vain asiallisesta ja painavasta syystä. Tällaisena syynä voidaan pitää virkasuhteesta, laista tai määräyksistä johtuvien, virkasuhteeseen olennaisesti vaikuttavien veloitteiden vakavaa rikkomista tai laiminlyöntiä sekä viranhaltijan henkilöön liittyvien työnteoedellytysten olennaista muuttumista. Syyn asiallisuutta ja painavuutta arvioidaan kokonaisharkinnalla, jossa otetaan huomioon työnantajan ja viranhaltijan olosuhteet kokonaisuudessaan. Lisäksi virkasuhteeseen sovelletaan jatkuvuusperiaatetta. Tämä tarkoittaa sitä, että mikäli virkasuhteen irtisanominen saatetaan tuomioistuimen ratkaistavaksi ja tuomioistuimen katsoo irtisanomiselta puuttuvan sen edellytykseksi säädetyn asiallisen ja painavan perusteen, on viranhaltijalla oikeus palata takaisin virkaansa.

Kunnanjohtaja on virkasuhteessa kuntaan ja häneen sovelletaan kunnallista viranhaltijalakia. Kuntalain 24 §:n mukaan kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kunnanjohtajan valitsee valtuusto samoin kuin päättää palvelussuhteen pituudesta eli valitaanko kunnanjohtaja toistaiseksi vai määräajaksi. Kunnanjohtajan irtisanomisesta säädetään kuntalain 25 §:ssä. Sen mukaan kunnanjohtaja voidaan irtisanoa tai siirtää muihin tehtäviin, jos hän on menettänyt valtuuston luottamuksen. Kuntalain 22 §:n mukaan valtuuston on asetettava keskuudestaan tilapäinen valiokunta valmistelemaan kunnanjohtajan irtisanomista tai mui-

hin tehtäviin siirtämistä. Vastaavaa sääntelyä ehdotetaan uuteen kuntalakiin.

Kuntien ja kunnanjohtajien väliset johtajasopimukset ovat yleistyneet. Voimassa olevassa kuntalaissa ei ole kuitenkaan johtajasopimuksia koskevaa sääntelyä, minkä vuoksi niiden oikeudellinen asema ja sitovuus ovat olleet tulkinnanvaraisia. Uuteen kuntalakiin ehdotetaan otettavaksi säännös kunnan ja kunnanjohtajan välisestä johtajasopimuksesta. Johtajasopimuksesta tulisi lakisääteinen. Johtajasopimuksessa sovittaisiin ainakin kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen työnjosta kunnan johtamisessa sekä muista johtamisen edellytyksistä. Lisäksi johtajasopimukseen voitaisiin ottaa määräyksiä menettelytavoista erimielisyyksien ratkaisemiseksi sekä erokorvauksen maksamisesta.

Kunnallisen eläkelaitoksen toimitusjohtajan asema voidaan rinnastaa pitkälti kunnanjohtajan asemaan. Kevan hallinto on muutoinkin järjestetty soveltuvien osin kunnallishallinnon yleisiä periaatteita noudattaen. Tämän vuoksi olisi perusteltua, että Kevan toimitusjohtaja voitaisiin irtisanoa kunnallisesta viranhaltijalaista poikkeavasti luottamuspujan vuoksi vastaavasti kuin kunnanjohtaja voidaan irtisanoa. Päätöksentekoprosessista ei kuitenkaan olisi tarpeen säätää laissa, vaan siitä antaisi määräykset Kevan valtuuskunta. Perusteltua olisi myös säätää johtajasopimuksesta vastaavasti kuin kunnanjohtajan johtajasopimuksesta ehdotetaan säädettäväksi kuntalaissa.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa toimitusjohtajan irtisanominen luottamuspujan perusteella sekä mahdollistaa johtajasopimuksen tekeminen kunnallisen eläkelaitoksen ja toimitusjohtajan välillä.

3 Esityksen vaikutukset

Muutoksella ei olisi taloudellisia eikä toiminnallisia vaikutuksia, jotka ulottuisivat

Kevan ulkopuolelle. Kevassa välittöminä vaikutuksina olisi tarve täydentää johtosääntöä päätöksentekoprosessia koskevilla määräyksillä.

4 Asian valmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainministeriössä Kevan valtuuskunnan 13 päivänä maaliskuuta 2014 tekemän esityksen perusteella.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

138 §. Valtuuskunta. Kunnallisen eläkelaitoksen päätösvaltaa käyttää valtuuskunta. Valtuuskunnan tehtävänä on muun muassa ottaa palvelukseen ja vapauttaa tehtävästä kunnallisen eläkelaitoksen Kevan toimitusjohtaja. Toimitusjohtaja on virkasuhteessa Kevaan ja hänen irtisanomiseensa sovelletaan kunnallisen viranhaltijalain irtisanomisperusteita. Pykälän 3 momentissa säädetään valtuuskunnan tehtävistä. Sen 3 kohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että valtuuskunta voisi paitsi ottaa myös irtisanoa toimitusjohtajan tai siirtää hänet muihin tehtäviin, jos toimitusjohtaja on menettänyt valtuuskunnan luottamuksen. Säännös vastaisi kuntalain kunnanjohtajan erottamista koskevaa säännöstä. Päätöksentekoprosessista ei kuitenkaan säädettäisi lailla siten kuin menettelystä kunnanjohtajan erottamiseksi on säädetty, vaan siitä määräisi kunnallisen eläkelaitoksen valtuuskunta.

139 §. Hallitus. Pykälässä säädetään kunnallisen eläkelaitoksen hallituksesta, jonka valtuuskunta valitsee kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Hallituksen tehtävänä on muun muassa valmistella valtuuskunnassa käsiteltävät asiat ja huolehtia valtuuskunnan päätösten toimeenpanosta. Pykälän 4 momentin mukaan valtuuskunta voi erottaa hallituksen kesken toimikauden, jos hallitus ei nauti valtuuskunnan luottamusta ja valita uuden hallituksen valtuuskunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Momentin sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että valtuuskunta voisi erottaa hallituksen, jos hallitus on menettänyt valtuuskunnan luottamuksen ja että valtuuskunta voisi nimittää uuden hallituksen erotetun tilalle hallituksen jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Kunnallisen eläkelaitoksen valtuuskunnan ja hallituksen toimikausi eivät ole yhtenäiset. Valtuuskunta valitsee halli-

tuksen kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Valtuuskunnan jälkimmäiselle puoliskolle valitun hallituksen toimikausi kestää siihen saakka, kun uusi hallitus on valittu. Sen sijaan valtuuskunnan toimikausi kestää kauden viimeisen kalenterivuoden loppuun. Nykyisen sisältöinen säännös johtaisi siihen, että jos hallitus erotettaisiin valtuuskunnan toimikauden jälkimmäisellä puoliskolla, Kevalla ei olisi valtuuskunnan toimikauden päätyttyä toimivaltaista hallitusta ennen kuin uusi valtuuskunta on sen valinnut.

140 §. Kunnallisen eläkelaitoksen henkilöstö. Pykälän 1 momentissa säädetään kunnallisen eläkelaitoksen toimitusjohtajasta, jonka tehtävänä on johtaa eläkelaitoksen toimintaa hallituksen alaisena. Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi mahdollisuus johtajasopimuksen tekemiseen. Eläkelaitoksen ja toimitusjohtajan kesken voitaisiin tehdä johtajasopimus, jolla tuettaisiin johtamisen edellytyksiä. Johtajasopimukseen voitaisiin ottaa määräyksiä tehtävässä onnistumisen arvioinnista sekä menettelytavoista, joilla toimitusjohtajan tehtävän hoitamiseen liittyvät erimielisyydet ratkaistaan. Eläkelaitos voisi myös päättää toimitusjohtajalle maksettavasta erokorvauksesta. Erokorvauksen maksaminen liittyy yleensä johtajasopimukseen silloin, kun siinä sovitaan menettelytavoista toimitusjohtajan irtisanoutumisesta epäluottamuksen vuoksi. Toisin kuin muusta johtajasopimuksesta, erokorvauksen maksamisesta päättäisi yksipuolisesti eläkelaitos.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****kunnallisen eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan kunnallisen eläkelain (549/2003) 138 §:n 3 momentin 3 kohta, 139 §:n 4 momentti ja 140 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 260/2007, seuraavasti:

138 §

Valtuuskunta

tuuskunnan luottamuksen. Erottamispäätös koskee kaikkia hallituksen jäseniä. Valtuuskunta valitsee tällöin uuden hallituksen sen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

 Valtuuskunnan tehtävänä on:

3) ottaa palvelukseen toimitusjohtaja ja irtisanoa tai siirtää hänet muihin tehtäviin, jos hän on menettänyt valtuuskunnan luottamuksen;

139 §

Hallitus

 Valtuuskunta voi erottaa hallituksen kesken toimikauden, jos hallitus on menettänyt val-

140 §

Kunnallisen eläkelaitoksen henkilöstö

Eläkelaitoksen toimintaa johtaa hallituksen alaisena toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan kanssa voidaan tehdä johtajasopimus. Eläkelaitos voi päättää maksaa toimitusjohtajalle erokorvauksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 2014

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri**ANTTI RINNE**Liikenne- ja kuntaministeri *Paula Risikko*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

kunnallisen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan kunnallisen eläkelain (549/2003) 138 §:n 3 momentin 3 kohta, 139 §:n 4 momentti ja 140 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 260/2007, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

138 §

138 §

Valtuuskunta

Valtuuskunta

Valtuuskunnan tehtävänä on:

Valtuuskunnan tehtävänä on:

3) ottaa palvelukseen ja vapauttaa tehtäväs-
tä toimitusjohtaja;

3) ottaa palvelukseen *toimitusjohtaja ja ir-
tisanoo tai siirtää hänet muihin tehtäviin, jos
hän on menettänyt valtuuskunnan luottamuk-
sen*;

139 §

139 §

Hallitus

Hallitus

Valtuuskunta voi erottaa hallituksen kesken
toimikauden, jos hallitus ei nauti valtuuskun-
nan luottamusta. Erottamispäätös koskee
kaikkia hallituksen jäseniä. Valtuuskunta va-
litsee tällöin uuden hallituksen jäljellä ole-
vaksi valtuuskunnan toimikaudeksi.

Valtuuskunta voi erottaa hallituksen kesken
toimikauden, jos hallitus *on menettänyt val-
tuuskunnan luottamuksen*. Erottamispäätös
koskee kaikkia hallituksen jäseniä. Valtuus-
kunta valitsee tällöin uuden hallituksen *sen*
jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

140 §

140 §

Kunnallisen eläkelaitoksen henkilöstö

Kunnallisen eläkelaitoksen henkilöstö

Eläkelaitoksen toimintaa johtaa hallituksen

Eläkelaitoksen toimintaa johtaa hallituksen

Voimassa oleva laki

alaisena toimitusjohtaja.

alaisena toimitusjohtaja. *Toimitusjohtajan kanssa voidaan tehdä johtajasopimus. Eläkelaitos voi päättää maksaa toimitusjohtajalle erokorvauksen.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.